

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

Володимирська, 54, Київ-30, 01601, МСП.
E-mail: prez@nas.gov.ua. Факс: (044) 234-32-43
Телефон: канцелярія 234-51-67, 239-65-94; для довідок 239-66-66, 239-64-44
Для телеграм: Київ, Наука. ЕДРПОУ 00019270

№ 10/1860-6 «0»Ч 11 2015 р.

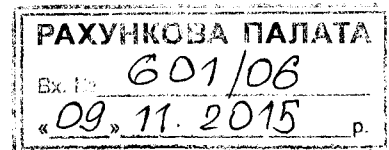
На Ваш № 05-1980 від 08.10.2015

Голові Рахункової палати України

Р.М.Магуті

*Про заходи з усунення порушень і недоліків,
виявлених аудитом ефективності
використання коштів державного бюджету*

Шановний Романе Миколайовичу,

При цьому Національна академія наук України надає інформацію про заходи з усунення порушень та недоліків, виявлених аудитом ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на підготовку наукових кадрів, у формі постанови Бюро Президії НАН України від 28.10.2015 № 251 «Про виконання доручення Прем'єр-міністра України А.П.Яценюка від 22.10.2015 № 41710/1/1-15» та розпорядження Президії НАН України від 7.09.2015 № 554 «Про усунення порушень та недоліків, виявлених аудитом Рахункової палати України ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на підготовку кадрів».

Інформуємо також, що листом від 02.11.2015 № 10/1834-5 НАН України звернулася до Міністерства освіти і науки України з проханням ініціювати перед Кабінетом Міністрів України питання про внесення до пункту 9 додатка до постанови Кабінету Міністрів України від 1 березня 2014 р. № 65 «Про

економію державних коштів та недопущення втрат бюджету» зміни, яка уможливила б збільшення штатної чисельності працівників наукових установ для працевлаштування в установленому порядку випускників аспірантури, докторантури, вищих навчальних закладів, підготовка яких здійснювалась за державним замовленням, а листом від 04.11.2015 № 8/1854-5 – про прискорення внесення нової редакції Статуту НАН України в установленому порядку на затвердження Кабінету Міністрів України.

Додаток: постанова Бюро Президії НАН України від 28.10.2015 № 251 на
4-х арк.; розпорядження Президії НАН України від 7.09.2015
№ 554 на 4-х арк.

З повагою,

Президент
Національної академії наук України
академік НАН України

Б.Є.Патон

БЮРО ПРЕЗИДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА № 251

м. Київ

«28» _____ 10 _____ 2015р.

Про виконання доручення
Прем'єр-міністра України А.П.Яценюка
від 22.10.2015 № 41710/1/1-15

Рахункова палата України ухвалила рішення від 8 вересня 2015 р. № 4-3 «Про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Національній академії наук України та національним галузевим академіям наук України на підготовку наукових кадрів».

Прем'єр-міністр України А.П.Яценюк доручив розглянути це рішення, вжити необхідних заходів та про результати поінформувати Кабінет Міністрів і Рахункову палату, а з питань, що потребують рішень Уряду, подати пропозиції в установленому порядку.

У рішенні Рахункової палати України відзначається, що НАН України та 5-ма національними галузевими академіями наук України як державними замовниками та головними розпорядниками бюджетних коштів у цілому забезпечено належне планування коштів державного бюджету, виділених на підготовку наукових кадрів та управління ними. Незважаючи на загальні тенденції у підготовці наукових кадрів в Україні (майже 50% – суспільні науки, з яких 40% – економічні науки), науковими установами, що належать до сфери управління академій, за наявності відповідної наукової та матеріально-технічної бази пріоритетно забезпечується підготовка наукових кадрів з фізико-математичних, технічних, біологічних та сільськогосподарських наук.

Водночас аудитом Рахункової палати виявлено низку недоліків та порушень у сфері формування і виконання державного замовлення на підготовку наукових кадрів, зокрема й в НАН України. Так, у 2013-2014 рр. НАН України не забезпечила укладання державних контрактів з 13 науковими установами – виконавцями державного замовлення, внаслідок чого сторони не несуть юридичну відповідальність за недосягнення запланованих результатів.

Через відсутність Порядку розрахунку вартості підготовки за державним замовленням основною складовою видатків на підготовку наукових кадрів за загальним фондом в НАН України визначено видатки на виплату стипендій (100%), при цьому у 2013-2014 рр. її науковими установами 18670,9 тис. грн. використано на оплату праці за наукове керівництво і наукове консультування (з нарахуваннями) за рахунок видатків за іншими напрямками бюджетної програми 6541030. Ці кошти не відображено в паспортах бюджетної програми за напрямками «підготовка аспірантів з відривом від виробництва», «підготовка докторантів», внаслідок чого не визначено реальну вартість підготовки аспірантів, докторантів. У паспортах бюджетних програм не відображено також сум запланованих у 2013-2015 рр. надходжень за підготовку наукових кадрів (понад державне замовлення) та підготовку до захисту дисертацій і фактичних надходжень за 2013 і 2014 роки, що є порушенням вимог Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2002 № 1098.

Аудитом виявлено окремі порушення вимог Положення про підготовку науково-педагогічних та наукових кадрів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.1999 № 309, зокрема в частині термінів розміщення оголошень про прийом до аспірантури, обмеження кількості прикріплених аспірантів (здобувачів, докторантів) на одного наукового керівника (консультанта) тощо. Аспірантами і докторантами не виконуються зобов'язання щодо захисту в установленій термін дисертації або подання її спеціалізованій вченій раді – у рік випуску захищається лише десята частина випускників через довготривалу процедуру захисту дисертацій (від 6 місяців для аспірантів та від 9 місяців – для докторантів). Відзначено недостатні обсяги працевлаштування випускників аспірантури і докторантури, які навчалися за державним замовленням. Так, з числа аспірантів, які завершили підготовку в установах НАН України з відривом від виробництва за державним замовленням у 2013-2014 рр., працевлаштовано в цих установах 81,9%, в інших установах та організаціях – 8,5%, не працевлаштовано – 9,6%.

Рахунковою палатою вказано на необхідність удосконалення нормативно-правових документів у сфері підготовки наукових кадрів, зокрема щодо розрахунку вартості цієї підготовки за державним замовленням, надання платних послуг, відшкодування у відповідних випадках вартості навчання аспірантами і докторантами, права аспірантів та докторантів на роботу за сумісництвом та ін. Національній академії наук України рекомендовано затвердити статут відповідно до вимог частини дванадцятої статті 15 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» та привести його зміст у відповідність до правового статусу академії, повноважень, функцій, переліку джерел

фінансового забезпечення її діяльності, наукових та інших установ, що належать до сфери її управління.

На виконання доручення Прем'єр-міністра України А.П.Яценюка від 22.10.2015 № 41710/1/1-15 Бюро Президії НАН України постановляє:

1. Взяти до відома, що розпорядженням Президії НАН України від 07.09.2015 № 554 визначено конкретні заходи з усунення порушень та недоліків, виявлених аудитом Рахункової палати України щодо ефективності використання коштів державного бюджету, використаних на підготовку кадрів, зокрема:

- безумовне виконання керівництвом наукових установ НАН України, в яких здійснюється підготовка наукових кадрів через аспірантуру та докторантуру, встановлених вимог щодо порядку та обсягу подання документів для участі в наступних конкурсах з відбору виконавців державного замовлення на підготовку наукових кадрів;

- поліпшення роботи із залучення та конкурсного відбору вступників до аспірантури, зокрема в частині своєчасного та повного оприлюднення у засобах масової інформації оголошень про конкурсний прийом згідно з чинними нормативними вимогами;

- посилення відповідальності керівництва наукових підрозділів, наукових керівників аспірантів та наукових консультантів докторантів, вчених рад за належну якість дисертаційних робіт, зокрема щодо неухильного дотримання вимог до їх практичної та наукової цінності;

- суттєве збільшення кількості дисертацій, які подаються до захисту випускниками аспірантури та докторантури, усунення від підготовки наукових кадрів тих наукових підрозділів, керівників аспірантів і консультантів докторантів, які не в змозі забезпечити ефективний контроль за якісною і своєчасною підготовкою дисертацій аспірантами та докторантами;

- поліпшення стану працевлаштування випускників аспірантури з відривом від виробництва, які навчалися за державним замовленням, з метою їх повного працевлаштування в установах НАН України, або, як виняток, в інших установах та організаціях державного сектору;

- надання науковими установами додаткових детальних розрахунків щодо кількості осіб, які будуть навчатися в аспірантурі і докторантурі, та вартості навчання при поданні до Президії НАН України проектів кошторисів та кошторисів у розрахунках надходжень та видатків за спеціальним фондом бюджету;

- недопущення неефективного та неоперативного управління коштами, що призводить до повернення до державного бюджету в кінці року невикористаних коштів, які виділяються на підготовку наукових кадрів, максимальне спрямування їх на виплату матеріальної допомоги та заохочення аспірантів відповідно до пункту 7 Порядку призначення і виплати стипендій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.07.2004 № 882;

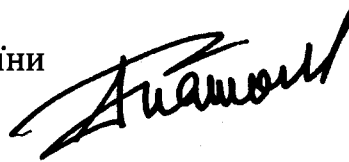
– виключення випадків розміщення держзамовлення на підготовку наукових кадрів у наукових установах, з якими не укладено державні контракти;

– при формуванні паспорта бюджетної програми за КПКВК 6541030 на 2016 та наступні роки планування за спеціальним фондом державного бюджету України на пряму використання бюджетних коштів «підготовка наукових кадрів» та результативних показників (кількість аспірантів, докторантів та вартість їх підготовки).

2. Інформувати Міністерство освіти і науки України та Рахункову палату України про вжиті заходи з усунення порушень і недоліків, виявлених аудитом ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Національній академії наук на підготовку наукових кадрів, у формі цієї постанови та розпорядження Президії НАН України від 07.09.2015 № 554.

3. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на головного вченого секретаря НАН України академіка НАН України В.Л.Богданова.

Президент
Національної академії наук України
академік НАН України

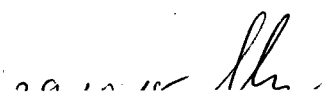

Б.Є.Патон

Головний учений секретар
Національної академії наук України
академік НАН України

В.Л.Богданов
Секретаріат
Президії
№2
М.Київ

ПРЕЗИДІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ № 554

м. Київ

«07» _____ 09 _____ 2015р.

Про усунення порушень та недоліків,
виявлених аудитом Рахункової палати України
щодо ефективності використання коштів
державного бюджету, виділених на підготовку кадрів

Рахунковою палатою України з 20 липня по 10 серпня 2015 року проводився аудит ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Національній академії наук України на підготовку наукових кадрів у 2013 – 2014 роках та у I півріччі 2015 року.

За результатами аудиту складено та надіслано НАН України відповідний акт (від 10.08.2013 №05-10/01-26), в якому представлений аналіз планування та використання коштів державного бюджету на підготовку кадрів НАН України, а також проведений аналіз підготовки наукових кадрів.

Вказаним актом звертається увага на порушення та недоліки при підготовці наукових кадрів установами НАН України.

Мали місце окремі розбіжності щодо кількості аспірантів та докторантів, які навчалися за рахунок коштів юридичних та фізичних осіб (за контрактом) у даних, що подавалися науковими установами за формою № 1-НК «Звіт про роботу аспірантури та докторантури», та у матеріалах Відділу наукових і керівних кадрів НАН України: за 2013 рік – на 7 осіб, за 2014 рік – на 3 особи.

Внаслідок недостатнього контролю та вимогливості з боку Відділу наукових і керівних кадрів НАН України деякими науковими установами на конкурс з відбору виконавців державного замовлення на підготовку наукових кадрів у 2013 та 2014 рр. подавався не повний пакет документів, передбачених розпорядженням Президії НАН України від 14.06. 2013 р. № 409 «Про виконання постанови Кабінету Міністрів України від 20 травня 2013 року № 363 «Про затвердження порядку розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних й робітничих кадрів, підвищення кваліфікації і перепідготовку кадрів». Дopusнено окремі випадки розміщення державного замовлення на підготовку наукових кадрів без підписання державних контрактів, а також не оформлення окремим додатком до контракту обсягів держзамовлення з прийому до аспірантури та випуску наукових кадрів.

У деяких установах науковими відділами, керівниками аспірантів та консультантами докторантів не приділяється належної уваги питанням практичної та наукової цінності дисертацій. Так, в Інституті металофізики ім. Г.В.Курдюмова НАН України з 22 дисертацій, підготовлених у 2013-2014 рр. аспірантами, які навчалися за державним замовленням, жодна своєчасно не пройшла апробації на предмет практичної та наукової цінності. У Центрі наукових досліджень та викладання іноземних мов НАН України з цих мотивів у 2013-2014 рр. було повернуто на доопрацювання 9 з 21 кандидатської дисертації, в Інституті скінтіляційних матеріалів НАН України у 2013-2015 рр. – 8 із 12 кандидатських і одна докторська дисертація.

Залишається недостатньою кількість дисертацій, що захищаються випускниками аспірантури та докторантури, підготовка яких здійснювалася за державним замовленням. Так, станом на 01.07.2015 не захистили дисертації 1703 особи, підготовка яких в аспірантурі та докторантурі за державним замовленням завершилася у 2008 – 2012 рр., у тому числі 1601 випускник аспірантури (50,4 % загального випуску аспірантів) та 102 випускники докторантури (43,8 % загального випуску докторантів).

Вказано на необхідність посилення уваги до питання повного працевлаштування осіб, які закінчують аспірантуру. З 921 аспіранта, які завершили підготовку з відривом від виробництва за державним замовленням у 2013 – 2014 рр., в установах НАН України працевлаштовано 754, або 81,9 %, в інших установах та організаціях – 78 (8,5 %), не працевлаштовано – 89 (9,6 %).

Крім того, через відсутність нормативного акта, затвердженого Міністерством освіти і науки України щодо порядку розрахунку установами та організаціями вартості підготовки за державним замовленням одного аспіранта та докторанта, на етапі планування видатків на підготовку кадрів не враховувались витрати на оплату наукового керівництва та наукового консультування, опонування.

Аудит також засвідчив, що при плануванні надходжень до спеціального фонду за підготовку наукових кадрів (понад державне замовлення) у паспорті бюджетної програми ці надходження не відображалися за напрямом «підготовка наукових кадрів», не визначено у зазначеному паспорті і результативні показники, які використовуються для оцінки ефективності бюджетної програми за спецфондом.

Разом з тим слід зазначити, що станом на сьогодні не впроваджений в дію порядок розрахунку установами вартості підготовки за державним замовленням одного аспіранта та докторанта, який відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 20.05.2013 № 346 “Про затвердження Методики розрахунку орієнтовної середньої вартості підготовки одного кваліфікованого робітника, фахівця, аспіранта, докторанта” доручено розробити Міністерствам освіти і науки, економічного розвитку та фінансів України.

З метою підвищення ефективності використання бюджетних коштів, що спрямовуються на забезпечення підготовки наукових кадрів, та усунення

недоліків, які вказані у акті Рахункової палати України від 10.08.2013 №05-10/01-26:

1. Керівникам наукових установ НАН України, в яких здійснюється підготовка наукових кадрів через аспірантуру та докторантуру, забезпечити:

1.1. Безумовне виконання вимог розпорядження Президії НАН України від 14.06. 2013 р. № 409 щодо порядку та обсягу подання документів для участі в наступних конкурсах з відбору виконавців державного замовлення на підготовку наукових кадрів.

1.2. Поліпшення роботи із залучення та конкурсного відбору вступників до аспірантури, зокрема, в частині своєчасного та повного оприлюднення у засобах масової інформації оголошень про конкурсний прийом згідно з чинними нормативними вимогами.

1.3. Посилення відповідальності керівництва наукових підрозділів, наукових керівників аспірантів та наукових консультантів докторантів, вчених рад за належну якість дисертаційних робіт, зокрема, щодо неухильного дотримання вимог до їх практичної та наукової цінності.

1.4. Суттєве збільшення кількості дисертацій, які подаються до захисту випускниками аспірантури та докторантури, усунення від підготовки наукових кадрів ті наукові підрозділи, керівників аспірантів і консультантів докторантів, які не в змозі забезпечити ефективний контроль за якісною та своєчасною підготовкою дисертацій аспірантами та докторантами.

1.5. Поліпшення стану працевлаштування випускників аспірантури з відривом від виробництва, які навчалися за державним замовленням, з метою їх повного працевлаштування в установах НАН України або, як виняток, в інших установах та організаціях державного сектору.

1.6. Надання додаткових детальних розрахунків щодо кількості аспірантів та докторантів, які будуть навчатися в аспірантурі і докторантурі, та вартість навчання за формою, що додається, при поданні до Президії НАН України проектів кошторисів та кошторисів в розрахунках надходжень та видатків за спеціальним фондом бюджету.

1.7. Після розроблення та затвердження (Міністерством освіти і науки разом з Мінекономрозвитку та Мінфіном України) порядку розрахунку вартості підготовки за державним замовленням одного аспіранта та докторанта в проектах кошторисів забезпечити планування, обґрунтоване детальними розрахунками, відповідних видатків та подання відповідних пропозицій до відділів фінансово-економічного забезпечення діяльності та наукових і керівних кадрів НАН України.

1.8. Недопущення неефективного та неоперативного управління коштами, що призводить до повернення до державного бюджету в кінці року не використаних коштів, які виділяються на підготовку наукових кадрів. Максимально спрямовувати їх на виплату матеріальної допомоги та заохочення аспірантів відповідно до пункту 7 Порядку призначення і виплати стипендій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.07.2004 №882 «Питання стипендіального забезпечення».

2. Відділу наукових і керівних кадрів НАН України:

2.1. Посилити контроль за якістю документів, що подаються науковими установами НАН України для участі в конкурсах з відбору виконавців державного замовлення на підготовку наукових кадрів, а також для обґрунтування відкриття аспірантури та докторантури, забезпечивши повну відповідність цих документів нормативним вимогам. Виключити випадки розміщення держзамовлення в наукових установах, з якими не укладено державні контракти на підготовку наукових кадрів. До 1 жовтня 2015 р. подати на затвердження Президії НАН України оновлений склад конкурсної комісії з відбору виконавців державного замовлення на підготовку наукових кадрів.

2.2. Забезпечити повне узгодження статистичних даних, що подаються науковими установами за формою № 1-НК «Звіт про роботу аспірантури та докторантури», з іншими видами звітності.

2.3. У IV кварталі 2015 р. підготувати на розгляд Президії НАН України питання «Про стан та підсумки підготовки наукових кадрів установами НАН України у 2013 – 2015 роках».

3. Відділу фінансово-економічного забезпечення діяльності НАН України разом з Відділом наукових і керівних кадрів НАН України:

3.1. При формуванні паспорта бюджетної програми за КПКВК 6541030 на 2016 та наступні роки планувати за спеціальним фондом державного бюджету України напрям використання бюджетних коштів «підготовка наукових кадрів» та результативні показники (кількість аспірантів, докторантів та вартість їх підготовки).

3.2. Після розроблення та затвердження (Міністерством освіти і науки разом з Мінекономрозвитку та Мінфіном України) порядку розрахунку вартості підготовки за державним замовленням одного аспіранта та докторанта узагальнювати відповідні пропозиції установ НАН України щодо видатків на підготовку кадрів та включати їх до бюджетного запиту і зведеного кошторису НАН України.

4. Контроль за виконанням цього розпорядження покласти на Науково-організаційний відділ Президії НАН України

Віце-президент
Національної академії наук України
академік НАН України

А.Г.Загородній

Головний вчений секретар
Національної академії наук України
академік НАН України